

ČEZMEJNI LABORATORIJ

**PAMETNO FINANCIRANJE, TOČKE "VSE NA ENEM MESTU"
IN VKLJUČUJOČA PRENOVA
SPLETNO | OKTOBER 2025**

Projekt je sofinanciran iz Programa Evropske unije za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) v okviru sporazuma o dodelitvi sredstev št. 101120412

ČEZMEJNEM LABORATORIJU

Drugi čezmejni laboratorij projekta SMAFIN Expanded je bil organiziran kot spletni tematski dogodek z udeležbo evropskih institucij, nacionalnih organov, finančnih institucij, energetskega sektorja, tehničnih strokovnjakov in razvijalcev projektov iz več evropskih držav.

Laboratorij se je osredotočil na izvajanje pametnih finančnih rešitev za energetske učinkovitosti, s posebnim poudarkom na točkah "vse na enem mestu", mobilizaciji zasebnega kapitala, usklajevanju regulativnih in političnih okvirov ter vključevanju ranljivih skupin.

Obravnavani so bili ključni izzivi pri prenosu evropskih ciljev politik v učinkovito nacionalno in lokalno izvajanje.

KLJUČNI IDENTIFICIRANI POLITIČNI IN TRŽNI IZZIVI

PREVELIKA ODVISNOST OD NEPOVRATNIH SREDSTEV

Programi, ki temeljijo na nepovratnih sredstvih, so bili prepoznani kot koristni za zagon tržne aktivnosti, vendar pretirano zanašanje nanje omejuje sodelovanje zasebnega sektorja in zmanjšuje dolgoročno razširljivost finančnih okvirov.

RAZDROBLJENO UPRAVLJANJE IN IZVAJALSKE STRUKTURE

Omejeno usklajevanje med ministrstvi, finančnimi institucijami, občinami in tehničnimi posredniki zmanjšuje učinkovitost finančnih instrumentov in njihovo dostopnost končnim uporabnikom. Nejasno opredeljene vloge in odgovornosti zmanjšujejo učinkovitost finančnih instrumentov ter njihovo zmožnost doseganja končnih uporabnikov.

ŠIBKO POVPRŠEVANJE IN OMEJENI NABORI PROJEKTOV

Kljub razpoložljivim finančnim instrumentom povpraševanje po energetski prenovi ostaja nižje od pričakovanj, predvsem zaradi negotovosti, pomanjkanja zaupanja in omejenega dostopa do tehnične podpore, predvsem v stanovanjskem sektorju.

REGULATIVNA IN ADMINISTRATIVNA KOMPLEKSNOŠT

Pravila upravičenosti, dokumentacijske zahteve in obveznosti poročanja povečujejo transakcijske stroške ter zmanjšujejo privlačnost naložb v energetske učinkovitosti.

VRZELI ZMOGLJIVOSTI NA LOKALNI IN POSREDNIŠKI RAVNI

Lokalni organi so vse pogostejše odgovorni za podporo programom prenove in ranljivim gospodinjstvom. Omejeno tehnično znanje, administrativni viri in stabilni institucionalni okviri omejujejo razvoj zanesljivih naborov projektov.

ZAKAJ JE TA RAZPRAVA POMEMBNA ZDAJ

Nedavni razvoj politik EU povečuje tako ambicioznost kot kompleksnost zahtev na področju energetske prenove. To vključuje prenovljeno Direktivo o energetske učinkovitosti stavb, prenovljeno Direktivo o energetske učinkovitosti ter vzpostavitev Socialnega podnebne sklada.

Finančne institucije se hkrati soočajo z dodatnimi zahtevami glede poročanja o trajnosti, usklajevanja s taksonomijo EU in upravljanja ESG-tveganj.

Kljub jasno opredeljenim političnim ciljem rezultati izvajanja med državami članicami ostajajo neenakomerni. Na napredek še naprej vplivajo vztrajne ovire, vključno z razdrobljenimi upravljavskimi strukturami, omejenimi tehničnimi in administrativnimi zmogljivostmi, šibkimi nabori projektov na strani povpraševanja ter administrativno in postopkovno zapletenostjo.

OBRAVNAVANE REŠITVE IN PODPORNİ MEHANIZMI

MEŠANO FINANCIRANJE IN MEHANIZMI DELITVE TVEGANJ

Finančni modeli, ki združujejo nepovratna sredstva, posojila in garancije, izboljšujejo bančno sprejemljivost projektov in mobilizacijo zasebnega kapitala. Njihova učinkovitost je odvisna od usklajenih političnih okvirov, jasnih meril upravičenosti, predvidljivih struktur financiranja ter preglednega spremljanja rezultatov.

TOČKE "VSE NA ENEM MESTU" KOT IZVAJALSKI MEHANIZEM

Enotne vstopne točke delujejo kot posredniki, ki gospodinjstvom, finančnim in javnim institucijam nudijo tehnično, administrativno in finančno podporo skozi celoten proces prenove, vključno s pripravo projektov, tehnično presojo, administrativno podporo in dostopom do financiranja. Učinkovitost njihovega delovanja je odvisna od zagotovljenega institucionalnega položaja, stabilnega financiranja ter vključitve v nacionalne politike, ki urejajo to področje.

VLOGA FINANČNIH INSTITUCIJ

Finančne institucije vse pogosteje delujejo v okviru regulativnih in poročevalskih zahtev, povezanih s trajnostjo. Standardizirani finančni produkti, zanesljivi podatki o energetske učinkovitosti in orodja za tehnično oceno tveganj podpirajo širitev portfeljev energetske učinkovitosti in upravljanje povezanih tveganj.

PODATKI, SPREMLJANJE IN PREGLEDNOST

Zanesljivi podatki o energetske učinkovitosti, stroških naložb in rezultatih so ključni za učinkovito financiranje. Orodja, kot so prenovitveni potni listi in digitalni sistemi spremljanja, krepijo preglednost in zaupanje med deležniki.

PRAVIČNOST, RANLJIVE SKUPINE IN SOCIALNA VKLJUČENOST

Za učinkovito naslavljanje energetske revščine in socialne ranljivosti so potrebni ciljno usmerjeni politični pristopi, ki ne temeljijo zgolj na razpoložljivosti financiranja. Uspešno ukrepanje zahteva usklajeno oblikovanje politik in ustrezne izvajalske mehanizme, kot so jasno opredeljeno ciljni ukrepi, povezovanje energetske, stanovanjske in socialne politik ter vključevanje zaupanja vrednih lokalnih akterjev.

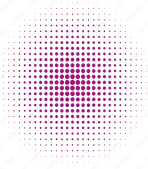
Omejena tehnična pomoč in zapleteni upravni postopki še naprej omejujejo dostop do financiranja prenov za ranljiva gospodinjstva. Točke »vse na enem mestu« in lokalni posredniki podpirajo dostop s tem, da zagotavljajo dostopne informacije, podporo pri odločanju ter olajšujejo dostop do financiranja.

Socialni podnebni sklad predstavlja instrument z velikim potencialom za krepitev vključujočih politik prenove. Njegova učinkovitost je odvisna od jasnih opredelitev upravičenih skupin, usklajenosti z obstoječimi nacionalnimi shemami ter zadostnih izvajalskih in administrativnih zmogljivosti.

KLJUČNE UGOTOVITVE ČEZMEJNEGA LABORATORIJA

- Dolgoročne strategije prenove zahtevajo finančne okvire, ki presegajo programe, ki temeljijo izključno na nepovratnih sredstvih.
- Točke "vse na enem mestu" so prepoznane kot pomembni mehanizmi za zmanjševanje kompleksnosti ter podporo dostopu do financiranja.
- Instrumenti delitve tveganj, jamstva in standardizacija so povezani z izboljšano mobilizacijo zasebnega kapitala.
- Izzivi na strani povpraševanja so v prvi vrsti povezani z omejeno tehnično podporo, postopkovno zapletenostjo in dejavniki, povezanimi z zaupanjem.
- Razpoložljivost podatkov, spremljanje in preglednost so ocenjeni kot pomembni za povečanje obsega naložb in izpolnjevanje regulativnih zahtev.
- Vključujoči pristopi k prenovi zahtevajo ciljno usmerjene instrumente ter usklajevanje med različnimi področji politik.

POMEMBNOST ZA OBLIKOVALCE POLITIK IN DELEŽNIKE

- Ponavljajoči se izzivi, povezani z upravljanjem, zmogljivostmi in povpraševanjem, se pojavljajo v različnih nacionalnih okoljih.
- Učinkovito izvajanje je odvisno od usklajenosti med političnimi cilji, finančnimi instrumenti in izvajalskimi mehanizmi.

Rezultati drugega čezmejnega laboratorija podpirajo cilje projekta SMAFIN Expanded ter prispevajo k razširljivim in vključujočim pristopom financiranja energetske učinkovitosti na evropski ravni.

